

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій»
Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ПРАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Дмитро КОРСАКОВ

4 квітня 2023 року

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ
БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Система професійної підготовки молодших бакалаврів у закладах фахової передвищої освіти передбачає не лише засвоєння майбутніми фахівцями певного обсягу професійних знань, а й володіння знаннями із загальноосвітніх дисциплін, серед яких українська мова посідає особливе місце, а співбесіда з української мови є обов'язковим випробуванням під час вступу до коледжу, що дає змогу виявити не тільки рівень орфографічних, граматичних чи пунктуаційних можливостей абітурієнта, але і його загальний розвиток.

Вступне випробування має характер виконання онлайн-тестів в синхронному режимі з української мови, за результатами виконання яких членами екзаменаційної комісії проводиться співбесіда з кожним вступником, який відповідає на запитання без попередньої підготовки.

Мета вступної співбесіди полягає у діагностиці рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок вступників з української мови.

Співбесіда як форма вступного випробування має такі особливості проведення:

- форма відповіді усна, з попередньо виконаними онлайн-тестів в синхронному режимі;
- вступник повинен не просто визначити достовірний варіант відповіді, а й прокоментувати та пояснити його;
- оцінюються кожне правильно виконане завдання і пояснення-коментарі до обраного варіанта відповіді.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники повинні знати:

- українську абетку; звуки, букви, склади;
- класифікацію звуків;
- чергування голосних та приголосних в мовному потоці;
- основні правила української літературної вимови;

- основні правила української орфографії;
- вживання великої літери;
- написання слів разом, окремо, через дефіс;
- правопис прізвищ та географічних назв;
- правила написання апострофа та м'якого знака;
- правопис іншомовних слів;
- правила переносу;
- лексикологію: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;
- українську фразеологію;
- морфологію як розділ науки про частини мови;
- синтаксис як розділ мовознавства про словосполучення і речення;
- класифікацію простих і складних речень;
- основні правила пунктуації.

Вступники повинні володіти такими навичками та вміннями:

- грамотно висловлюватися;
- застосовувати теоретичні знання до конкретного мовного матеріалу;
- знаходити й обґрунтовувати орфограми та пунктограми;
- пояснювати фонетичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні явища;
- правильно ставити і пояснювати розділові знаки.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ ДО ВСТУПНОЇ СПІВБЕСІДИ

1	ФОНЕТИКА І ОРФОГРАФІЯ
1.1	Загальна характеристика звукового складу мови. Звуки і букви української мови. Вимова та написання дзвінких і глухих приголосних.
1.2	Особливості української орфоєпії
1.3	Зміни приголосних при словотворенні. Спрощення у групах приголосних
1.4	Чергування голосних і приголосних
1.5	Правила вживання апострофа і м'якого знака. Буквосполучення <i>йо,ьо</i>
1.6	Подвоєння і подовження приголосних: подовження м'яких приголосних; подвоєння приголосних внаслідок їх збігу; написання <i>nn</i> у прикметниках

	і похідних словах
1.7	Правопис ненаголошених <i>e, u</i> в коренях слів
1.8	Правопис префіксів і суфіксів
1.9	Правопис іншомовних слів: подвоєння приголосних в іншомовних словах; м'який знак і апостроф в іншомовних словах; написання <i>i, u</i> в іншомовних словах
1.10	Правопис складних слів (загальні правила). Правопис складних іменників і прикметників. Правопис складних числівників, займенників і прислівників.
1.11	Правопис власних назв
2	ЛЕКСИКА
2.1	Лексичне значення слова. Власне українські та іншомовні слова
2.2	Однозначні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слів
2.3	Омоніми, синоніми, антоніми і пароніми. З'ясування значень слів-синонімів та слів-паронімів. Складні випадки слововживання
2.4	Поняття про фразеологізми. Значення фразеологічних одиниць, їх роль у тексті
3	МОРФОЛОГІЯ
3.1	Іменник. Лексичні та граматичні категорії іменника. Поділ іменників на відміни. Особливості відмінювання іменників. Закінчення іменників другої відміни чоловічого роду у родовому відмінку однини. Особливості відмінювання чоловічих та жіночих прізвищ та імен по батькові
3.2	Прикметник як частина мови. Особливості творення вищого і найвищого ступенів порівняння. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Прикметники твердої та м'якої груп. Відмінювання прикметників
3.3	Займенник як частина мови. Особливості правопису та відмінювання займенників
3.4	Числівник як частина мови. Правопис числівників. Відмінювання

	кількісних та порядкових
3.5	Дієслово як частина мови. Дієприкметник і дієприслівник як особливі форми дієслова
3.7	Прислівник як частина мови. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу
3.8	Службові частини мови — прийменник, сполучник і частка, їх правопис. Правопис часток <i>не, ні</i> з різними частинами мови
4	СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ
4.1	Основні синтаксичні одиниці — словосполучення і речення
4.2	Граматична основа речення. Головні та другорядні члени, способи їх вираження
4.3	Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення)
4.3	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами
4.4	Речення зі звертаннями, вставними словами, словосполученнями.
4.5	Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Розділові знаки в ускладненому реченні
4.6	Загальна характеристика складних речень. Види складносурядних і складнопідрядних речень. Розділові знаки у складному сполучниковому реченні
4.7	Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних

	речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями
4.8	Пряма і непряма мова. Розділові знаки в конструкціях з прямою мовою

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Співбесіди з української мови

При оцінюванні відповіді до уваги беруть такі критерії:

- 1) рівень засвоєння норм літературної мови (орфоепічних, граматичних, стилістичних умінь та навичок);
- 2) комунікативні вміння (уміння висловлювати та аргументувати свою думку);
- 3) повнота і правильність відповіді.

Якщо абітурієнт виправляє неправильні відповіді з тестів на правильні під час усної відповіді, викладач має право підвищити отримані бали (від 1 до 5 б) та навпаки, якщо відповідає неправильно – вправі їх зняти.

Відповідь вступника має бути зв'язною, логічною, послідовною, аргументованою із застосуванням визначень, правил до конкретних випадків.

Підсумкова оцінка за співбесіду виставляється за 200-бальною системою оцінювання за рівнями:

- **високий рівень (180-200 балів)** ставиться, якщо абітурієнт ґрунтовно викладає вивчений матеріал; виявляє його повне розуміння, аргументує свої думки, наводить самостійно складені приклади до правил; викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови, не допускає мовленнєвих помилок;

- **достатній рівень (160-179 балів)** отримує абітурієнт, який дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й при оцінюванні високого рівня, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача. Наявні поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні; вступник допускає незначні погрішності в

узагальненнях і висновках, аналізує різноманітні мовні явища, але не завжди підкріплює прикладами. Відповідь викладена літературною мовою.

- **середній рівень (140-159 бали)** вступник виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил. Не вміє пояснити свою відповідь, відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно з допомогою викладача й допускає мовленнєві помилки.

- **початковий рівень (120-139 балів)** абітурієнт демонструє початковий рівень теоретичних знань та практичних навичок з української мови, допускає у формулюванні визначень і правил помилки, що спотворюють їх зміст; не має міцних знань в межах вимог шкільної програми, не вміє аналізувати, узагальнювати, пояснювати мовні явища, не володіє мовними нормами на усіх рівнях. Мова вступника містить помилки, неправильне слововживання.

- **низький рівень (100-119 балів)** відповідь містить неправильне висвітлення питань, абітурієнт допускає неправильні посилання на факти та їх тлумачення. Абітурієнт не володіє термінологією, не вміє викладати програмний матеріал, допускає фактичні помилки при висвітленні будь-якого питання, виявляє слабке володіння нормами сучасної української літературної мови.